

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« 1 » березня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет бізнесу і права

Кафедра економіки, менеджменту та адміністрування

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітня програма Економіка

Курс II

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Форма навчання денна, заочна

Івано-Франківськ 2023/2024 н.р.

Програму розроблено:

1. Ушкаренко Юлією Вікторівною, професором кафедри економіки, менеджменту та адміністрування, докторкою економічних наук

(прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання викладача)

Програму розроблено на основі

Освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, затвердженої Вченого ради ХДУ від 31.05.2021 р., протокол №15

(освітньої програми, коли і ким затверджена)

Декан факультету Соловйов А.І.

Затверджено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та адміністрування
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «4» вересня 2023 р.

Завідувачка кафедри Y.B. Ушкаренко Ю.В.
(підпис, ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 1 від «12» вересня 2023 р.

Голова ради

Мельникова К.В.
(підпис, ПІБ)

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

1. Вступ

Об'єктивною тенденцією світового розвитку в умовах сьогодення є те, що наука стала провідним фактором прогресу. Наука є складовою загальнолюдської культури, і тому кожна людина має знати, що таке наука, наукові дослідження та як вони проводяться. Як показує статистика, 5-10 % випускників ЗВО стають вченими, тобто наукова діяльність стає їх професійною роботою.

В Україні наукова діяльність регламентується Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015), який є основою цілеспрямованої політики забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб.

У Законі України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014) передбачено, що наукова і науково-технічна діяльність у ЗВО є невід'ємною складовою освітньої діяльності й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Вона передбачає:

- розвиток різних форм наукової співпраці (в тому числі міжнародної), розв'язання складних наукових проблем, упровадження результатів наукових досліджень і розробок;
- безпосередню участь учасників навчального процесу в науково-дослідних роботах, що проводяться у ЗВО;
- організацію наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів, курсових, дипломних та інших робіт учасників освітнього процесу.

Успішне оволодіння студентами навичками дослідження і творчої роботи допомагає їм порівняно легко включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в площину практичного використання.

Переддипломна практика студентів спеціальності 051 «Економіка» здійснюється відповідно до навчального плану.

Переддипломна практика є завершальним етапом навчання майбутнього фахівця і проводиться на випускних курсах. Завдання практики, як правило, пов'язуються з основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри та покликані допомогти студентам у виконанні їх дипломного дослідження з обраної теми.

Переддипломна практика проводиться у 3 семестрі та триває 3 тижні з 01.09.23-14.09.23 та 04.12.23-08.12.23 для денної форми навчання та з 01.09.23-21.09.23 для заочної форми навчання.

Базою для проходження переддипломної практики магістрів є кафедра економіки, менеджменту та адміністрування, навчально-методичні кабінети ХДУ, бібліотеки університету й м. Херсона.

Керівниками практики призначаються наукові керівники кваліфікаційних робіт, які відповідають за організацію та проведення практики. Навчальне навантаження за керівництво переддипломною практикою – у межах навантаження за керівництво кваліфікаційними роботами.

Навчально-методичне забезпечення здійснюють кафедри, на яких працюють наукові керівники кваліфікаційних робіт.

2. Мета й завдання практики

Метою переддипломної практики є вдосконалення навичок науково-дослідницької роботи, оформлення її результатів; підготовка до захисту кваліфікаційної магістерської роботи.

Основними завданнями переддипломної практики є:

- 1) Уdosконалення вмінь і навичок планування, організації та самостійного виконання науково-дослідницької роботи;
- 2) Оволодіння основами науково-дослідної діяльності (аналіз явищ, висування власної гіпотези, логічність, послідовність та аргументованість її доведення, узагальнення спостережень, формулювання висновків);
- 3) Розвиток умінь застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних наукових завдань;
- 4) Формування готовності й здатності студентів до самоосвіти та саморозвитку, самостійної дослідницької роботи у майбутній професійній діяльності;
- 5) Оформлення результатів самостійного дослідження згідно з вимогами;

- 6) Закрілення навичок оформлення посилань на джерела інформації та списку використаних джерел відповідно до чинних вимог щодо оформлення наукових праць;
- 7) Оперативне усунення певних недоліків (невідповідності у змісті, структурі або оформленні роботи).

У процесі практики формуються й поглиблюються такі **компетентності**:

ІК 1. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеных умов та вимог;

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати практичної підготовки

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної добросердечності.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

У науково-теоретичному аспекті програма переддипломної практики базується на нормативному циклі загально-професійних дисциплін та дисциплін спеціалізації, передбачених навчальним планом спеціальності.

Методичною та дослідницькою базою практики є досвід виконання курсових робіт та кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Зміст практики

Переддипломну практику кожен студент проходить за індивідуальним планом – графіком, пов'язаним з темою кваліфікаційної роботи.

Індивідуальне завдання і порядок його виконання визначається науковим керівником кваліфікаційної роботи. Воно формується відповідно до змісту кваліфікаційної роботи. Ефективність виконання індивідуального завдання значною мірою залежить від того, наскільки правильно студент зрозумів зміст завдання, його пріоритетні питання, зумів спланувати час, відведений на проходження практики.

В процесі виконання індивідуального завдання студент повинен навчитися збирати і узагальнювати необхідну для виконання дипломної роботи техніко-економічну інформацію, розвинути свої організаторські навички і поглибити свої знання за фахом. Незважаючи на особливості кваліфікаційного завдання кожного студента, процес виконання кваліфікаційної роботи

припускає певну послідовність необхідних і взаємопов'язаних етапів роботи: підготовчого, дослідницького, аналітичного і завершального.

На підготовчому етапі уточнюється тема кваліфікаційної роботи, визначається предмет дослідження і коло проблем, що вивчаються, розробляється методика дослідження, встановлюється порядок, терміни і обсяги проведення необхідних теоретичних і експериментальних досліджень, спостережень і розрахунків. Для забезпечення цілеспрямованого характеру цієї роботи студент повинен чітко уявляти базу дослідження, його економіку і організацію.

Дослідницький етап включає збір і систематизацію інформації про об'єкт, що вивчається, виявлення його стану, закономірностей і тенденцій розвитку. Студент формує масив необхідної інформації, вивчаючи нормативну, планову, звітну і облікову документацію, а також проводить додаткові дослідження шляхом анкетування, спостереження тощо.

Аналітичний етап припускає вивчення суті і причин – чинників господарської ситуації, що склалася, економічного явища, що вивчається, процесу, інформаційних систем на основі експрес-аналізу, комплексного техніко-економічного аналізу діяльності підприємства, впливу на кінцеві результати автоматизації виробничої і іншої діяльності. В результаті оцінюється вплив різних чинників зовнішнього середовища на ефективність виробничої і іншої діяльності, висловлюються основні висновки проведеного дослідження і рекомендації щодо усунення виявлених недоліків з відповідним мотивуванням і економічним обґрунтуванням.

Завершальний етап передипломної практики включає формування остаточних висновків і рекомендацій, розробку конкретних управлінських рішень, інформаційних проектів, бізнес-планів щодо підвищення ефективності роботи підприємства, фірми, банку і т.д., їх гнучкості і адаптації до зовнішнього середовища.

3.1. Види робіт під час практики

- участь у настановчій конференції з практики на базі ЗВО;
- ознайомлення з програмою практики і змістом роботи, термінами виконання та представлення результатів;
- робота над вимогами щодо оформлення кваліфікаційної роботи;
- розробка методичних рекомендацій (відповідно до теми дослідження), які можуть бути використані у практичній діяльності;
- оформлення наукової статті до кваліфікаційної роботи;
- перевірка кваліфікаційної роботи на схожість за програмою Unicheck;
- підготовка презентації випускної роботи;
- підготовка виступу до захисту кваліфікаційної роботи.
- участь у підсумковій конференції;
- диференційований залік

Дистанційна форма проходження практики

Під час дії карантинних обмежень (застосування протиепідемічних заходів), надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру тощо, для забезпечення безперервності навчання, освітній процес в університеті за рішенням вченого ради може організовуватися у спосіб, за якого окремі теми освітніх компонент частиною здобувачів можуть опановуватися очно, іншою частиною – дистанційно.

Під час надзвичайних обставин університет може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою різноманітних технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Офіційними є канали зв'язку зі студентами та керівниками практик: Viber, GoogleClassroom, Zoom, Skype, WhatsApp, Telegram, електронна пошта, тощо. Це спростиТЬ передачу завдань та допоможе підтримати зв'язок зі студентами, а студентам допоможе підтримати зв'язок як з керівником практики від кафедри, так і з керівником практики від підприємства.

Організація та здійснення навчання за дистанційною формою регламентується наступними документами: Закон України «Про освіту», наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 (зі змінами) «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», Положення про дистанційне навчання в ХДУ (наказ ХДУ від 14.02.2014 № 140-Д).

Дистанційне проходження переддипломної практики реалізується через сукупність наступних заходів: засоби надання методичного матеріалу студенту; засоби контролю успішності студента; засоби консультації студента викладачем; засоби інтерактивної співпраці викладача і студента; можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, коригування помилок.

Ресурс забезпечення елементів дистанційного навчання KSU Online на платформі Moodle створює інформаційно-освітнє середовище університету, яке орієнтоване на забезпечення інтерактивної взаємодії між учасниками освітнього процесу, застосовується для організації очного, заочного та елементів дистанційного навчання.

В умовах дистанційного проходження переддипломної практики зміст завдань не змінюється. Залікові заходи проводяться у вигляді онлайн занять. Керівники практик від факультетів навчального закладу налагоджують дистанційний зв'язок з керівниками баз практик на підприємствах, обговорюють і затверджують перелік завдань, які можуть бути виконані студентами дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження переддипломної практики, студенти повинні виконати всі завдання, оформлені та дистанційно здати звіт з проходження практики (на e-mail, Viber, WhatsApp, Telegram та ін.). Звіт з практики є результативною формою практики.

Щоденник практики розташовується на гугл-диску факультету та ведеться в електронному вигляді з подальшим його пред'явленням у друкованому вигляді.

3.2.2. Список рекомендованих джерел (навчально-методичні видання)

Основна:

1. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
2. Осовська Г. В., Косовський О. А. Основи менеджменту. К.: „Кондор”, 2016
3. Залуцька Х. Я. Стратегія підприємства: навчальний посібник / Х. Я. Залуцька; МОН України, НУ “Львівська політехніка”. – Л.: Растр-7, 2017. – 247 с.
4. Kozak Y., Maslennikov Y., Sulym O. Foreign economic activity of enterprises: Training Manual, 2020. – 200 с.
5. Svidruk I.I. Creative management: teaching manual. / I.I. Svidruk, Yu.I.Ossik – Almaty: «Bastau», 2017. – 312 p.
6. Svydruk I. New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph / scientific edited by M. Bezpartochnyi // VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. – Sofia: VUZF Publishing House “St. Grigorii Bogoslov”, 2020. – Vol. 2. – 317 p.

Допоміжна:

1. Аудит управлінської діяльності ... : показники оцінки результатів, їх облік та прогнозування / за заг. ред. В. Я. Нусінова; МОН України, ДВНЗ “Криворізький національний університет”. – Кривий Ріг: Роман Козлов, 2016. – 310 с
2. Семенченко В. Економічна теорія. Політекономія, Центр навчальної літератури.- 2019. – 428 с.
3. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с.
4. Vibrant Publishers. Human Resource Management Essentials You Always Wanted To Know (Self-Learning Management Series) Paperback – May 2, 2020

Інформаційні ресурси:

1. Конституція України - Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/>
Закон України «Про вищу освіту» Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ. Режим доступу: <http://www.kspu.edu/Accord/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>
3. Положення про проведення практики в ХДУ. Режим доступу: <http://www.kspu.edu/Accord/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>
4. Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт). Режим доступу: <http://www.kspu.edu/Accord/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>

3.3. Методичні рекомендації

Магістр – це ступінь вищої освіти фахівця, який здобув поглиблений спеціальні вміння і знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та продуктування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі. Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, здібності до творчої науково-дослідної і науково-педагогічної діяльності, володіти методологією наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації.

Магістерська програма включає в себе дві приблизно однакові за обсягом складові – освітню і науково-дослідну. Підготовка магістра завершується захистом кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

Магістерська – це самостійна кваліфікаційна науково-дослідна робота, виконує кваліфікаційну функцію, тобто готовиться з метою публічного захисту й отримання СВО «Магістр». Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого – самостійним оригінальним науковим дослідженням студента, у розробці якого зацікавлені установи, організації, підприємства, при цьому студент упорядковує за власним розсудом накопичені факти та доводить їх наукову цінність або практичну значущість.

Мета магістерської роботи – навчитися застосовувати набуті у процесі навчання теоретичні знання і практичні навички для самостійного розв’язання конкретної актуальної проблеми на підставі критичного аналізу й узагальнення існуючої інформації, проведення власних досліджень.

Завдання магістерської роботи:

- систематизація і поглиблення теоретичних знань з обраної спеціальності;
- використання вмінь і навичок формулювання, опису і розв’язання проблем теорії та практики;
- вироблення системного підходу до розгляду проблем, виявлення закономірностей і тенденцій їх розвитку;
- застосування вмінь роботи з літературою, аналізу різноманітної емпіричної інформації, її статистичного і комп’ютерного опрацювання.

Під час переддипломної практики студенти ознайомлюються з науковою роботою випускової кафедри, готують та проводять дослідження в межах теми кваліфікаційної роботи, поглинюють знання та вміння з оформлення наукового дослідження, готують презентації до публічного захисту кваліфікаційної роботи.

3.4. Питання до заліку

1. Структура наукового дослідження.
2. Особливості підготовки наукового дослідження.
3. Пошук наукової інформації та робота з джерелами.
4. Написання наукової роботи та порядок її захисту.

5. Організація наукових досліджень.
6. Метод, методика, методологія: співвіднесення понять.
7. Класифікація методів наукового дослідження: спеціально-наукові, загальномаєзнавчі, філософські.
8. Наукова комунікація та її різновиди.
9. Види наукових публікацій (монографія, стаття, тези доповіді).
10. Плагіат, його негативні наслідки.
11. Посилання на певний науковий текст.
12. Цитування авторської думки.
13. Складові якісного наукового аналізу, аргументованість оцінок та висновків.
14. Проведення наукових досліджень у вищий школі.
15. Особливості обробки та інтерпретації результатів наукових досліджень.
16. Оцінка ефективності наукових досліджень.
17. Методологія наукового пізнання та творчості.
18. Основні складові процесу наукових досліджень у галузі економіки.
19. Поняття про оцінку ефективності та якості результатів науково-дослідної роботи.
20. Методика дослідницької роботи студента.
21. Добір, обробка, аналіз та систематизація інформації.
22. Використання методів наукових досліджень у процесі вирішення професійних завдань.
23. Планування та організація наукової роботи з актуальних питань економіки.
24. Інформаційні технології та програмне забезпечення для вирішення поставлених завдань.
25. Проведення наукових досліджень у вищий школі. Етичні виміри дискусій як фахового обговорення проблеми.

4. Форми й методи контролю

Під час проведення підсумкового контролю переддипломної практики студент проходить передзахист кваліфікаційної роботи та надає довідку про перевірку на унікальність дослідження відповідно до Порядку виявлення та запобігання академічному plagiatu у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

5. Вимоги до звіту

Після завершення термінів практики практиканту має надати науковому керівникові переплетений текст кваліфікаційної роботи у надрукованому вигляді, рецензію на кваліфікаційну роботу / текст доповіді на студентській науковій конференції або/та текст статті за результатами власного дослідження). Усі документи повинні бути надруковані грамотно, державною мовою, оформлені у відповідності з вимогами.

Вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт спеціальності 051 Економіка

У закладі вищої освіти всі види носіїв навчально-наукової інформації (курсові і кваліфікаційні роботи (проекти); звіти, статті, тези, реферати тощо) належать до наукових документів.

Кваліфікаційна робота (проект) являє собою текстовий паперовий документ із включенням до нього (за необхідністю) таблиць та ілюстративного матеріалу – креслень, технічних рисунків, схем, фотографій, діаграм, графіків тощо. Створені документи повинні відповісти вимогам стандартів – нормативним документам, що встановлюють комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації на підставі досягнень науки, техніки і передового досвіду та затверджених компетентним органом відповідно до чинного законодавства.

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи (проекту) 40-50 сторінок. До зазначеного обсягу не входять сторінки зі списком використаних джерел та додатків. Але всі сторінки цих структурних частин підлягають наскрізній нумерації.

Структура кваліфікаційної роботи (проєкту). Кваліфікаційна робота (проєкт) повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідністю);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

1. Вимоги до композиційних частин роботи.

1. Зміст

Зміст подають на початку кваліфікаційної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел.

Приклад:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи організації самоосвітньої діяльності школярів.....	
1.1.....	
1.2.....	
1.3.....	
РОЗДІЛ 2. Методика формування вмінь самоосвітньої компетентності учнів у навчанні біології.....	
2.1.....	
2.2.	
2.3.	
2.4....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ	
Додаток А	
Додаток Б	

Вступ

У вступі далі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Обґруntовується актуальність і доцільність роботи. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання та зазначити вчених, у працях яких започатковано вирішення проблеми.

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Методи дослідження.

Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети (визначаючи, що саме досліджувалось за допомогою того чи іншого методу).

Практичне значення одержаних результатів.

У роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а у дипломній роботі, що має прикладне значення, – відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання.

Структура роботи містить перелік структурних підрозділів кваліфікаційної роботи.

Основна частина

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;
- узагальнення результатів досліджень.

Висновки

Викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані у кваліфікаційної роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки і практики.

Список використаних джерел

До переліку використаних джерел включаються, як правило, ті джерела, на які були зроблені посилання в роботі або ті джерела, які висвітлюють відповідну тему і знайомі авторові роботи. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Мінімальна кількість наведених у переліку джерел – 50 найменувань.

Додатки

За необхідністю до додатків доцільно включати:

- допоміжний матеріал, що потрібний для повноти сприйняття роботи;
- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи та акти випробувань, упровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції і методики;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Оформлення кваліфікаційної роботи

1. Загальні вимоги

Берег оформлення сторінок

Тип шрифту	Кегль, пунктів	Берег сторінки, мм				Кількість	
		лівий	правий	верхній	нижній	рядків	знаків у рядку
Times New Roman – 1,5 інт.	14	40	15	20	20	30	60-65

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, має оформлюватися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово “*Таблиця*” починають з великої літери.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця (номер)
Назва

Ілюстрації

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Основними видами ілюстративного матеріалу у кваліфікаційній роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів.

6. Критерії оцінювання

Після закінчення переддипломної практики студент має підготувати пропозиції щодо змісту первого варіанта теоретичного та аналітичного розділів кваліфікаційного проекту, комплексу завдань для дослідження з використанням комп’ютерних технологій.

Пропозиції щодо змісту теоретичного та аналітичного розділів кваліфікаційної роботи повинні мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити елементи самостійного дослідження;
- містити розрахунки;
- містити достатній для обґрунтування пропозицій аналіз досліджуваної проблеми у межах базового підприємства.

Результативною формою переддипломної практики є передзахист кваліфікаційної роботи, який відбувається на засіданні кафедри і дає право допуску студента до захисту кваліфікаційної роботи.

На передзахист виносиТЬся другий та третій розділи кваліфікаційної роботи, які містять практичні результати роботи студента під час усіх практик, протягом усього освітнього процесу в ХДУ.

Критерії оцінювання результатів навчальної практики визначені на підставі «Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті» (наказ від 08.09.2021 №890-Д).

Практика оцінюється окремо за 100-балльною шкалою, за національною шкалою та шкалою ЕКТС.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЕКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Складники загальної оцінки за практику визначає керівник практики від кафедри. Підсумкова оцінка враховує оцінку:

- керівника кваліфікаційної роботи;
- презентації здобувачем результатів дослідження під час передзахисту кваліфікаційної роботи;
- відповіді на запитання.

Складові оцінювання переддипломної практики

Зміст роботи	Оформлення результатів	Захист звіту	Разом
до 60 балів	до 20 балів	до 20 балів	100 балів

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Рівні прояву критеріїв
90-100	відмінно	A	Завдання практики виконано в повному обсязі. Творчий підхід до здійснення кваліфікаційного дослідження. Аргументація актуальності теми, її теоретичні і практичної цінності, вміння використовувати джерела наукової інформації, обґрунттовувати методи дослідження, збирати та обробляти інформацію, здійснювати аналіз отриманих результатів. Вміння правильно структурувати текст, чітко та логічно викладати результати дослідження, грамотно оформлювати кваліфікаційну роботу. Кваліфікаційна робота може бути рекомендована до публічного захисту.
82-89	добре	B	Завдання практики виконано в повному обсязі. Репродуктивний підхід до здійснення дослідження. Вміння користуватися джерелами інформації, обґрунттовувати методи дослідження, аналізувати отримані результати. Вміння структурувати текст, чітко та послідовно викладати результати дослідження, правильно оформлювати кваліфікаційну роботу. Кваліфікаційна робота може бути рекомендована до публічного захисту.
74-81		C	Завдання практики виконано в повному обсязі. Репродуктивний підхід до здійснення дослідження. Вміння користуватися різними джерелами інформації, застосовувати різні методи дослідження, здійснювати

			аналіз та узагальнення даних. Вміння правильно викладати отримані результати, оформлювати кваліфікаційну роботу. Кваліфікаційна робота може бути рекомендована до публічного захисту.
64-73	задовільно	D	Завдання практики виконано на задовільному рівні. Тема кваліфікаційної роботи загалом розкрита. На посередньому рівні уміння користуватися джерелами інформації, аналізувати та узагальнювати дані. Спроможність згідно вимог оформлювати текст кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота може бути рекомендована до публічного захисту.
60-63		E	Завдання практики виконано на задовільному рівні. Тема кваліфікаційної роботи розкрита неповністю. На початковому рівні уміння користуватися джерелами інформації, аналізувати та узагальнювати дані. Дотримання базових вимог до оформлення тексту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота може бути рекомендована до публічного захисту.
35-59	незадовільно	FX	Завдання практики виконані вибірково. Кваліфікаційна робота не може бути рекомендована до публічного захисту.
1-34	незадовільно	F	Завдання практики не виконано. Кваліфікаційна робота не може бути рекомендована до публічного захисту.